

Disparația neașteptată și prematură a cercetătoarei Eugenia Neamțu la 13 octombrie 1980, a constituit pentru întreaga obște a arheologilor români o dureroasă, grea și ireparabilă pierdere.

Lumina vieții ei, stinsă într-o senină și călduroasă zi de toamnă calmă, așa cum a fost întreaga sa ființă, a însemnat nu numai pierderea unui distins și remarcabil arheolog ci și absența pentru totdeauna, cu consecințe și semnificații multiple și adinci, a unuia dintre cei mai dotați și mai pasionați cercetători din domeniul arheologiei medievale, pe care școala ieșeană de arheologie l-a creat.

Este lesne de înțeles cât de gravă, de tristă și mai ales lipsită de sens, apare încetarea din viață a unui om aflat în plină maturitate a creației științifice, ajuns pe drumul împlinirilor sale, rod al unei îndelungate și bogate experiențe de muncă și viață puse nemijlocit în slujba cercetării trecutului nostru pe care l-a investigat cu pasiune și competență, timp de peste un sfert de veac.

Un nemilos și implacabil destin năruiește astfel calea către noi realizări de valoare, aruncînd peste lumină umbra și peste certitudinea ființei, neființa.

Eugenia Neamțu s-a născut la 17 iunie 1930 în satul Crivești, comuna Strunga, județul Iași. După absolvirea liceului teoretic din Roman și-a continuat studiile la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, absolvind în 1954 Facultatea de

EUGENIA NEAMȚU

(1930—1980)

istorie. În 1956 a fost încadrată ca cercetător științific la Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” din Iași, iar din 1971 a activat, la același Institut, ca cercetător științific principal.

Încă din primul an de facultate viitoarea cercetătoare a fost atrasă de arheologia medievală, formându-se apoi ca specialist în acest domeniu pe șantierul școală de la Suceava, de sub conducerea profesorului Ton Nestor, șantier la care Eugenia Neamțu a participat mai mulți ani ca studentă și ca arheolog consacrat. Concomitent, în decursul anilor participând sau conducând șantierele arheologice de la Bieaz, Vaslui, Piatra-Neamț, Iași, Huși, Hirleu și Lunca-Botoșani și-a desăvârșit specialitatea cu neasemuită pasiune și conștiință profesională.

Căci Eugenia Neamțu a fost înainte de toate un om dăruit cu alese însușiri, inzestrată cu o vie inteligență, cu un real talent în artele plastice, cu tenacitate, pasiune și putere de muncă, cu o mare dragoste pentru adevăr și, mai presus de toate, cu o blîndete, o delicatete și o noblețe sufletească rar întâlnită. Cercetător de înaltă ținută științifică în sensul cel mai apropiat de valoarea ideal-umană, Eugenia Neamțu și-a pus calitățile ei de om, de istoric și arheolog în slujba relevării adevărului istoric, a descoperirii și valorificării lui, evidențiindu-l cu răbdare, competență și discernămint. Ei i se datorază inițierea cercetărilor arheologice și apoi desfășurarea lor pe scară largă, la Baia, prima capitală a statului feudal Moldova, unde, ca urmare a unor intense campanii de săpături s-au obținut rezultate de o deosebită valoare științifică care au și fost, în parte, valorificate în primul volum monografic consacrat acestui important obiectiv. Contribuțiile Eugeniei Neamțu prezentate în primul volum privind cercetările de la Baia (apărut în 1980), precum și în cel de al doilea, apărut recent, pot fi sorotite drept temeinice surse de referință pentru numeroase și însemnate aspecte legate de societatea feudală de la răsărit de Carpați.

În bogata sa activitate pe tărîm științific, cercetătoarea Eugenia Neamțu a abordat teme de studiu diverse și deosebit de actuale, vizînd îndeosebi conținutul civilizației medievale din Moldova, aducînd numeroase și importante contribuții, pe care ni le-a înfățișat într-o serie de lucrări de incontestabilă valoare.

Cercetînd ani îndelungați cultura materială orășenească din Moldova prin investigațiile întreprinse în unele dintre cele mai vechi și mai importante așezări urbane din această parte a țării, a adus multiple și consistente precizări cu privire la elementele esențiale care caracterizează viața economică, socială și culturală a societății românești din evul mediu, relevînd aspecte noi și interesante care au lărgit astfel considerabil cunoștințele despre această importantă perioadă din istoria României.

Inzestrată cu o mare capacitate de analiză, cu spirit de observație și cu o bine recunoscută meticulozitate, a fost atrasă constant de cercetarea unor complexe probleme de istoria artei feudale, elaborînd cîteva remarcabile studii în acest domeniu. De altfel calitățile sale sufletești și talentul pe care îl avea în artele plastice i-au facilitat apropierea către arta medievală, i-au permis înțelegerea ei temeinică oferindu-i astfel posibilitatea de a-i releva frumusețea și valoarea, ea și semnificația ei istorică.

De asemenea, cu multă pasiune și pricepere, Eugenia Neamțu a cercetat o parte din importante descoperiri numismatice medievale din Moldova, dînd la iveală aspecte noi deosebit de importante pentru cunoașterea vieții economice, sociale și politice a țării Moldovei.

Deși a activat ca specialistă în domeniul arheologiei medievale, Eugenia Neamțu s-a preocupat în egală măsură și de sursele documentare scrise, coroborînd cu intuiție și acuritate informațiile arheologice cu acelea documentare.

Prin întreaga sa activitate, prin realizările obținute pe tărîm științific, prin dăruirea, pasiunea și competența cu care a investigat trecutul istoric, căutînd să-i deslușească pe deplin înțelesul și tainele, Eugenia Neamțu va rămîne pentru toți cei care au cunoscut-o un luminos exemplu și un îndemn.

Plecarea ei pentru totdeauna din mijlocul arheologilor ieșeni, din colectivul în care s-a format și s-a desăvârșit ca specialist, nu va putea fi uitată și nici ușor suplinită.

Calitățile sale alese și bogata experiență acumulată ca urmare a unei susținute activități științifice timp de peste un sfert de veac, contribuțiile sale în domeniul istoriei și arheologiei medievale, vor putea evidenția mereu personalitatea acestei cercetătoare de elită care, cu modestie și discreție a slujit neobosită pe altarul științei, animată de dragostea pentru adevăr și oameni.

Amintirea sa — flacără nestinsă în inimile tuturor prietenilor, colegilor și colaboratorilor săi cu care a deslușit necunoscutele trecutului istoric — va constitui un permanent, pios și sincer omagiu, statornic elogiu adus frumuseții sufletului și operei sale.

D. GHI. TEODOR

LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE

- Notă bibliografică : N. Lupu, *Un cuptor prefeudal lângă Gusterița (jud. Sibiu)*, *SCȘ-Iași, Istorie*, VIII, 1957, Fasc. I, p. 272.
- *Obiectele de podoabă din tezaurul medieval de la Cotul Morii, Popricani (Iași)*, *ArhMold*, I, 1969, p. 283—293.

- *Săpăturile de salvare de la Vaslui, Materiale, VIII, 1962, p. 89—101 (în colaborare).*
- *Șantierul arheologic Suceava, Materiale, VIII, 1962, p. 752—756 (în colaborare).*
- *Cercetări arheologice pe teritoriul orașului Iași în anii 1956—1960, ArhMold, II—III, 1964, p. 409—439 (în colaborare).*
- *Tezaurul de monede anepigrafe de aramă de la Alexandru cel Bun descoperit la Iași, ArhMold, II—III, 1964, p. 495—503.*
- *Curtea domnească din Iași în lumina recentelor descoperiri arheologice. Omagiul lui P. Constantinescu-Iași, București, 1965, p. 247—254 (în colaborare).*
- *Principalele rezultate ale săpăturilor arheologice de la Huși. Revista muzeelor, II, 1965, p. 456 (în colaborare).*
- *Tezaurul de obiecte din secolul al XVII-lea descoperit la Cucuteni-Leșcani (r. Iași), ArhMold, IV, 1966, p. 327—343.*
- *Săpăturile arheologice de la Curtea domnească din Iași, ArhMold, V, 1967, p. 169—285 (în colaborare).*
- *Cercetări arheologice la Ianca Dorohoi, ArhMold, VI, 1969, p. 187—212 (în colaborare).*
- *Contribuții la cunoașterea stemei dezvoltate a Moldovei în vremea lui Ștefan cel Mare, ArhMold, VI, 1969, p. 329—335.*
- *Date istorice și arheologice cu privire la Curtea domnească din Piatra Neamț, MemAntiq, I, 1969, p. 227—240.*
- *Ceramica decorativă polono-lituaniană de la Curtea domnească din Iași, SCIV, 21, 1970, 4, p. 697—703.*
- *La résidence princière de Jassy, Dacia, N.S., XIV, 1970, p. 335—388 (în colaborare).*
- *Tezaurul de obiecte și monede feudale descoperit la Păun, com. Mihălășeni (jud. Botoșani), ArhMold, VII, 1972, p. 359—367 (în colaborare).*
- *Precizări arheologice și istorice cu privire la data construcției „Casei Dosoftei”, MemAntiq, II, 1970, p. 511—521.*
- *Notă bibliografică: Radu Popa, Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea, AIIA-Iași, VIII, 1971, p. 504—505.*
- *Săpăturile de salvare de la Huși, jud. Vaslui (1964), Materiale, X, 1973, p. 275—280 (în colaborare).*
- *Cercetările arheologice de la „Casa Dosoftei” din Iași (1966—1968), Materiale, X, 1973, p. 281—287 (în colaborare).*
- *Contribuții la cunoașterea satului Tisăuți din fostul ocol al Sucevei, Studii și materiale, Istorie, Suceava, III, 1973, p. 119—135 (în colaborare).*
- *Începuturile orașului Baia în lumina datelor arheologice, AȘU-Iași, tom. XIX, S. III, a. fasc. 2, 1973, p. 165—181 (în colaborare).*
- *Contribuții la cunoașterea motivelor ceramicii ornamentale medievale moldovenești, SCIVA, 25, 1974, 2, p. 309—313.*
- *Cahle cu reprezentarea profetului David descoperite la Baia, SCIVA, 25, 1974, 3, p. 473—477.*
- *Aspecte privind dezvoltarea demografică și urbanistică a Iașului în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, Sub semnul lui Clio. Omagiul Acad. prof. Ștefan Pascu, Cluj, 1974, p. 76—80 (în colaborare).*
- *Contribuții arheologice la istoria orașului Baia, A.Ș.U.-Iași, tom. XXI, 1975, p. 15—25 (în colaborare).*
- *Contribuții la cunoașterea mijloacelor de iluminat în așezarea medievală de la Baia, Suceava, Anuarul Muzeului Județean, V, 1978, p. 205—217 (în colaborare).*
- *Contribuții la problema urbanizării așezării de la Baia în secolul al XIV-lea, AIIA-Iași, XVI, 1979, p. 295—304 (în colaborare).*
- *Cercetări arheologice pe teritoriul orașului Iași în anii 1961—1967, ArhMold, IX, 1980, p. 103—119 (în colaborare).*
- *Tezaurul din secolele XV—XVI de la Stănceni, (jud. Botoșani), ArhMold, IX, 1980, p. 121—123 (în colaborare).*
- *Orașul medieval Baia în secolele XIV—XVII, vol. I, Iași, Ed. Junimea, 1980, 288 p. (în colaborare).*
- *Le trésor d'objets de parure et de monnaies découvert à Sihleanu, (comm. Scorțaru Nou, dép. de Brăila), Dacia, N.S., XXIV, 1980, p. 341—353.*
- *Contribuții la istoria orașului Iași, MemAntiq, VI—VIII, 1974—1976, p. 186—199 (în colaborare).*
- *Orașul medieval Baia în secolele XIV—XVII, vol. II Iași, Ed. Junimea, 1984, 276 p. (în colaborare).*

LUCRĂRI PREGĂTITE PENTRU TIPAR

Contribuții la problema începuturilor orașului Baia, în vol. Apariția orașelor medievale la est de Carpați.

Inscripțiile medievale de pe teritoriul orașului Iași (în colaborare).

istorie. În 1956 a fost încadrată ca cercetător științific la Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” din Iași, iar din 1971 a activat, la același Institut, ca cercetător științific principal.

Încă din primul an de facultate viitoarea cercetătoare a fost atrasă de arheologia medievală, formându-se apoi ca specialist în acest domeniu pe șantierul școală de la Suceava, de sub conducerea profesorului Ion Nestor, șantier la care Eugenia Neamțu a participat mai mulți ani ca studentă și ca arheolog consacrat. Concomitent, în decursul anilor participând sau conducând șantierele arheologice de la Bicaz, Vaslui, Piatra-Neamț, Iași, Huși, Hirlău și Lunca-Botoșani și-a desăvârșit specialitatea cu neasemuită pasiune și conștiință profesională.

Căci Eugenia Neamțu a fost înainte de toate un om dăruit cu alese însușiri, inzestrată cu o vie inteligență, cu un real talent în artele plastice, cu tenacitate, pasiune și putere de muncă, cu o mare dragoste pentru adevăr și, mai presus de toate, cu o blindețe, o delicatețe și o noblețe sufletească rar întâlnită. Cercetător de înaltă ținută științifică în sensul cel mai apropiat de valoarea ideal-umană, Eugenia Neamțu și-a pus calitățile ei de om, de istoric și arheolog în slujba relevării adevărului istoric, a descoperirii și valorificării lui, evidențiindu-l cu răbdare, competență și discernământ. Ei i se datorează inițierea cercetărilor arheologice și apoi desfășurarea lor pe scară largă, la Baia, prima capitală a statului feudal Moldova, unde, ca urmare a unor intense campanii de săpături s-au obținut rezultate de o deosebită valoare științifică care au și fost, în parte, valorificate în primul volum monografic consacrat acestui important obiectiv. Contribuțiile Eugeniei Neamțu prezentate în primul volum privind cercetările de la Baia (apărut în 1980), precum și în cel de al doilea, apărut recent, pot fi socotite drept temeinice surse de referință pentru numeroase și însemnate aspecte legate de societatea feudală de la răsărit de Carpați.

În bogata sa activitate pe țărîm științific, cercetătoarea Eugenia Neamțu a abordat teme de studiu diverse și deosebit de actuale, vizînd îndeosebi conținutul civilizației medievale din Moldova, aducînd numeroase și importante contribuții, pe care ni le-a înfățișat într-o serie de lucrări de incontestabilă valoare.

Cercetînd ani îndelungați cultura materială orășenească din Moldova prin investigațiile întreprinse în unele dintre cele mai vechi și mai importante așezări urbane din această parte a țării, a adus multiple și consistente precizări cu privire la elementele esențiale care caracterizează viața economică, socială și culturală a societății românești din evul mediu, relevînd aspecte noi și interesante care au lărgit astfel considerabil cunoștințele despre această importantă perioadă din istoria României.

Înzestrată cu o mare capacitate de analiză, cu spirit de observație și cu o bine recunoscută meticulozitate, a fost atrasă constant de cercetarea unor complexe probleme de istoria artei feudale, elaborînd cîteva remarcabile studii în acest domeniu. De altfel calitățile sale sufletești și talentul pe care îl avea în artele plastice i-au facilitat apropierea către arta medievală, i-au permis înțelegerea ei temeinică oferindu-i astfel posibilitatea de a-i releva frumusețea și valoarea, ca și semnificația ei istorică.

De asemenea, cu multă pasiune și pricepere, Eugenia Neamțu a cercetat o parte din importanțele descoperiri numismatice medievale din Moldova, dînd la iveală aspecte noi deosebit de importante pentru cunoașterea vieții economice, sociale și politice a țării Moldovei.

Deși a activat ca specialistă în domeniul arheologiei medievale, Eugenia Neamțu s-a preocupat în egală măsură și de sursele documentare scrise, coroborînd cu intuiție și acribie informațiile arheologice cu acelea documentare.

Prin întreaga sa activitate, prin realizările obținute pe țărîm științific, prin dăruirea, pasiunea și competența cu care a investigat trecutul istoric, căutînd să-i deslușească pe deplin înțelesul și tainele, Eugenia Neamțu va rămîne pentru toți cei care au cunoscut-o un luminos exemplu și un îndemn.

Plecarea ei pentru totdeauna din mijlocul arheologilor ieșeni, din colectivul în care s-a format și s-a desăvârșit ca specialist, nu va putea fi uitată și nici ușor suplinită.

Calitățile sale alese și bogata experiență acumulată ca urmare a unei susținute activități științifice timp de peste un sfert de veac, contribuțiile sale în domeniul istoriei și arheologiei medievale, vor putea evidenția mereu personalitatea acestei cercetătoare de elită care, cu modestie și discreție a slujit neobosită pe altarul științei, animată de dragostea pentru adevăr și oameni.

Amintirea sa — flacără nestinsă în inimile tuturor prietenilor, colegilor și colaboratorilor săi cu care a deslușit necunoscutele trecutului istoric — va constitui un permanent, pios și sincer omagiu, statornic elogiu adus frumuseții sufletului și operei sale.

D. GH. TEODOR

LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE

- Notă bibliografică : N. Lupu, *Un cuptor prefeudal lângă Gusterița (jud. Sibiu)*, SCS-Iași, Istorie, VIII, 1957, Fasc. I, p. 272.
- *Obiectele de podoabă din tezaurul medieval de la Cotul Morii, Popricani (Iași)*, *ArhMold*, I, 1969, p. 283—293.

- *Săpăturile de salvare de la Vaslui, Materiale, VIII, 1962, p. 89—101 (în colaborare).*
- *Șantierul arheologic Suceava, Materiale, VIII, 1962, p. 752—756 (în colaborare).*
- *Cercetări arheologice pe teritoriul orașului Iași în anii 1956—1960, Arh Mold, II—III, 1964, p. 409—439 (în colaborare).*
- *Tezaurul de monede anepigrafe de aramă de la Alexandru cel Bun descoperit la Iași, Arh Mold, II—III, 1964, p. 495—503.*
- *Curtea domnească din Iași în lumina recentelor descoperiri arheologice. Omagiul lui P. Constantinescu-Iași, București, 1965, p. 247—254 (în colaborare).*
- *Principalele rezultate ale săpăturilor arheologice de la Huși. Revista muzeelor, II, 1965, p. 456 (în colaborare).*
- *Tezaurul de obiecte din secolul al XVII-lea descoperit la Cucuteni-Lețcani (r. Iași), Arh Mold, IV, 1966, p. 327—343.*
- *Săpăturile arheologice de la Curtea domnească din Iași, Arh Mold, V, 1967, p. 169—285 (în colaborare).*
- *Cercetări arheologice la Lunca Dorohoi, Arh Mold, VI, 1969, p. 187—212 (în colaborare).*
- *Contribuții la cunoașterea stemei dezvoltate a Moldovei în vremea lui Ștefan cel Mare, Arh Mold, VI, 1969, p. 329—335.*
- *Date istorice și arheologice cu privire la Curtea domnească din Piatra Neamț, Mem Antiq, I, 1969, p. 227—240.*
- *Ceramica decorativă polono-lituaniană de la Curtea domnească din Iași, SCIV, 21, 1970, 4, p. 697—703.*
- *La résidence princière de Jassy, Dacia, N.S., XIV, 1970, p. 335—388 (în colaborare).*
- *Tezaurul de obiecte și monede feudale descoperit la Păun, com. Mihălășeni (jud. Botoșani), Arh Mold, VII, 1972, p. 359—367 (în colaborare).*
- *Precizări arheologice și istorice cu privire la data construcției „Casei Dosoftei”, Mem Antiq, II, 1970, p. 511—521.*
- *Notă bibliografică: Radu Popa, Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea, AIIA-Iași, VIII, 1971, p. 504—505.*
- *Săpăturile de salvare de la Huși, jud. Vaslui (1964), Materiale, X, 1973, p. 275—280 (în colaborare).*
- *Cercetările arheologice de la „Casa Dosoftei” din Iași (1966—1968), Materiale, X, 1973, p. 281—287 (în colaborare).*
- *Contribuții la cunoașterea satului Tisăuți din fostul ocol al Sucevei, Studii și materiale, Istorie, Suceava, III, 1973, p. 119—135 (în colaborare).*
- *Începuturile orașului Baia în lumina datelor arheologice, AȘU-Iași, tom. XIX, S. III, a. fasc. 2, 1973, p. 165—181 (în colaborare).*
- *Contribuții la cunoașterea motivelor ceramicii ornamentale medievale moldovenesti, SCIVA, 25, 1974, 2, p. 309—313.*
- *Cahle cu reprezentarea profetului David descoperite la Baia, SCIVA, 25, 1974, 3, p. 473—477.*
- *Aspecte privind dezvoltarea demografică și urbanistică a Iașului în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, Sub semnul lui Clio. Omagiul Acad. prof. Ștefan Pascu, Cluj, 1974, p. 76—80 (în colaborare).*
- *Contribuții arheologice la istoria orașului Baia, A.Ș.U.-Iași, tom. XXI, 1975, p. 15—25 (în colaborare).*
- *Contribuții la cunoașterea mijloacelor de iluminat în așezarea medievală de la Baia, Suceava, Anuarul Muzeului Județean, V, 1978, p. 205—217 (în colaborare).*
- *Contribuții la problema urbanizării așezării de la Baia în secolul al XIV-lea, AIIA-Iași, XVI, 1979, p. 295—304 (în colaborare).*
- *Cercetări arheologice pe teritoriul orașului Iași în anii 1961—1967, Arh Mold, IX, 1980, p. 103—119 (în colaborare).*
- *Tezaurul din secolele XV—XVI de la Stăuceni, (jud. Botoșani), Arh Mold, IX, 1980, p. 121—123 (în colaborare).*
- *Orașul medieval Baia în secolele XIV—XVII, vol. I, Iași, Ed. Junimea, 1980, 288 p. (în colaborare).*
- *Le trésor d'objets de parure et de monnaies découvert à Sihleanu, (comm. Scorțaru Nou, dép. de Brăila), Dacia, N.S., XXIV, 1980, p. 341—353.*
- *Contribuții la istoria orașului Iași, Mem Antiq, VI—VIII, 1974—1976, p. 186—199 (în colaborare).*
- *Orașul medieval Baia în secolele XIV—XVII, vol. II Iași, Ed. Junimea, 1984, 276 p. (în colaborare).*

LUCRĂRI PREGĂTITE PENTRU TIPAR

Contribuții la problema începuturilor orașului Baia, în vol. Apariția orașelor medievale la est de Carpați.

Inscripțiile medievale de pe teritoriul orașului Iași (în colaborare).